

Metsäteollisuuden ja –talouden tulevaisuus Suomessa vuoteen 2020

Lauri Hetemäki

Puu- ja erityisalojen liitto 110 vuotta –juhlaseminaari, 14.5.2009, Sibeliustalo, Lahti

Sisältö

1. Metsäteollisuuden tuotannon kehitysnäkymät
2. Puunkäyttövaikutukset
3. Mikä rooli politiikalla ja tutkimuksella voi olla?

Tarkastelu perustuu julkaisuun:

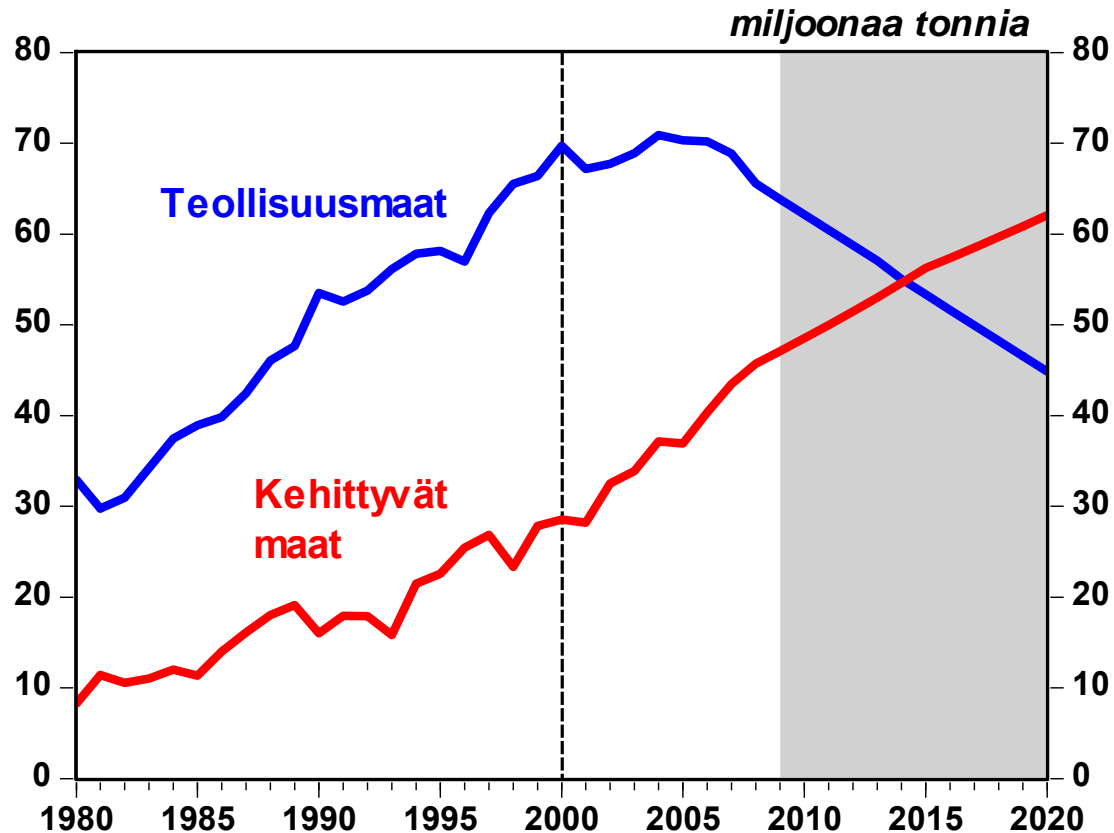
Hetemäki, L. & Hänninen, R. Arvio Suomen puunjalostuksen tuotannosta ja puunkäytöstä vuosina 2015 ja 2020. Metlan työraportteja. *Julkaistaan 27.5.2009*

<http://www.metla.fi/julkaisut/workingpapers/2009/index.htm>

Paperi- ja kartonkiteollisuus

- Pitkän aikavälin ongelmat ovat ensisijassa kysynnässä ja suhteellisissa kilpailukykytekijöissä
- Painopapereiden kysyntä ja hintakehitys vientimarkkinoilla jatkunee heikkona
- Pakkaaminen siirtynyt OECD-maista halpatuotantomaihin
- Puun saanti kilpailukyiseen hintaan tärkeää, mutta se ei ratkaise tulevaa kehitystä
- Arvion mukaan massa- ja paperiteollisuuden nykytuotteiden tuotanto vähenee noin kolmanneksella vuoteen 2020 verrattuna 2007
- Toimiala 1990-luvun alun tasolla vuonna 2020

Maailman paino- ja kirjoituspaperin kulutus 1980-2008 ja arviot vuoteen 2020

Lähde: Hetemäki & Hänninen 2009, Metla

Tässä määriteltyihin *Teollisuusmaihin* Suomen tuotannosta viedään noin 80 % ja *Kehittyviin maihin* 20 %

Puutuoteteollisuus

- Puutuoteteollisuuden rakenteen ominaispiirteitä:
  - globaalissa kulutuksessa ei näköpiirissä kasvun hiipumista
  - kotimarkkinoiden merkitys suuri (saha: 43% v. 2007)
  - pörssin ulkopuolella olevien pk-yritysten rooli merkittävä
- Rakentaminen jatkuu kaikkialla laman jälkeen. Epävarmuutta kuitenkin sahatavaran ominaiskulutuksen kehityksestä esim. Euroopassa (nyt 0,15 m³/asukas; Suomessa 1 m³/asukas; Ruotsissa 0,8 m³/asukas)
- Suomen kilpailukyky? Venäjä, Baltia, Saksa, Ruotsi
- Puutuotealan *pitkän aikavälin* näkymät Suomessa paremmat kuin massa- ja paperiteollisuuden

Havusahatavaran kulutus vuonna 2007 ja arviot vuosille 2015 ja 2020

<i>milj. m³</i>	2007	2015	2020
Kotimaa	5,1	5,4	6,0
<i>muutos, % vrt 2007</i>		5,9	17,6
Eurooppa	106	106	108
<i>muutos, %</i>		0,0	1,9
Maailma	311	326	335
<i>muutos, %</i>		4,8	7,7

Suomen metsäteollisuuden tuotanto 2007 ja arviot vuosille 2015 & 2020

<i>milj. t. ja milj. m³</i>	2007	2015	2020	Muutos 2007 v. 2020	
				määrä	%
Paperi ja kartonki	14,3	10,8	9,4	4,9	-34 %
Massat	12,9	9,0	7,5	5,4	-38 %
Puutuoteteollisuus	14,3	11,8	11,9	2,4	-17 %

Puutuoteteollisuuden tuotantomäärä olisi samalla tasolla vuonna 2020 kuin 2008!

Puutuoteteollisuuden suhteellinen merkitys Suomen metsäsektorilla kasvaa

Puutuoteteollisuudella mahdollisuudet tässä esitettyä suurempaan tuotannon kehitykseen, jos

- Esimerkiksi ilmastonmuutoksen positiiviset heijastusvaikutukset puutuotteille välittyvät merkittävästi markkinoille
- Esim. Suomessa vuosina 1992-2001 havusahatavaran kulutus asukasta kohti kaksinkertaistui noin 1 m^3 :iin/asukas
- Jos tämä kehitys toistuisi Euroopassa vuoteen 2020 mennessä ($0,15 \rightarrow 0,3 \text{ m}^3$ /asukas), merkitsisi se havusahatavaran kulutuksen nousua Euroopassa $106 \text{ milj. m}^3 \rightarrow 212 \text{ milj. m}^3$
- Tämän suuruinen muutos on teoreettinen, koska hintakehityksen takia kysyntä tuskin kasvaisi näin nopeasti näin paljon
- Mutta jo ominaiskulutuksen muutos Euroopassa $0,15 \rightarrow 0,2 \text{ m}^3$ /asukas (33 %), nostaisi se jo kulutustasoa $106 \rightarrow 140 \text{ milj. m}^3$

Suomen metsäteollisuuden puunkäyttö 2007 ja arviot vuosille 2015 & 2020

milj. m ³	2007	2015	2020	Muutos 2007 v. 2020	
				määrä	%
Metsäteollisuus yhteensä¹	75,4	57,9	52,5	22,9	-30 %
<i>Kotimainen ainespuu</i>	<i>59,4</i>	<i>49,9</i>	<i>46,2</i>	<i>-13,2</i>	<i>-22 %</i>
Massateollisuus yhteensä ²	53,6	38,8	33,1	20,5	-38 %
<i>Kotimainen ainespuu</i>	<i>29,3</i>	<i>25,9</i>	<i>22,2</i>	<i>7,1</i>	<i>-24 %</i>
Puutuoteteollisuus yhteensä	32,7	26,0	26,4	6,3	-19 %
<i>Kotimainen ainespuu</i>	<i>29,7</i>	<i>24,0</i>	<i>24,4</i>	<i>5,3</i>	<i>-18 %</i>

¹Ei sisällä haketta ja purua. ² Sisältää myös kotimaisen ja tuonti hakkeen ja purun käytön

Kuitupuun, sahakkeen ja purun energiakäyttöpotentiaali kasvaa merkittävästi

- Massateollisuuden kotimaisen kuitupuun tarve pienenee noin 13 milj. m³ v. 2007 → v. 2020
- Sahaketta ja purua noin 3 milj. m³ enemmän ”käytössä” muuhun kuin massateollisuuden tarpeisiin vuonna 2020 verrattuna 2007
- Energiatuotanto myös saha- ja vaneriteollisuuden yhteydessä tulee kasvamaan laman jälkeen (biovoimalaitosinvestoinnit)
- Energianhinta, päästökaupan hinta, politiikka

Entä puunjalostuksen ”uudet tuotteet”?

Suomi näkökulma

1. Mitä uusia puunjalostuksen tuotteita on teknis-taloudellisesti mahdollista tuottaa kaupallisessa mittakaavassa tulevan noin 10 vuoden aikana?
2. Millä edellytyksin ja kuinka paljon näitä tuotteita tultaisiin tuottamaan Suomessa?
3. Mikä vaikutus niillä olisi metsien käyttöön?
  - Jatkossa laajamittainen raaka-aineen jalostaminen vientituotteiksi ei ole Suomen rooli globaalissa taloudessa samassa määrin (esim. älytarrat)
  - Puutuotteet ja energia lupaavimpia (kotimarkkinat tärkeitä)

Mikä rooli politiikalla voi olla?

- Poliitiikalla vain suhteellisen pieni vaikutus massa- ja paperiteollisuuden kehitykseen. Suuntaa ei voida muuttaa.
- Puutuoteteollisuuden kehitykseen merkittävämpi vaikutus
- Uusien tuotteiden kehittämisessä painopiste sellaisissa tuotteissa, joita tultaisiin myös valmistamaan kotimaassa
- Uudistuminen osin naimisissa nykytuotteiden kanssa → Poliitiikan ja yritysten toimien välillä paradoksi
- Poliitiikan painopisteen uudelleen pohdinta. Mitä ja ketkä?
- Tutkimuksen rooli puutuoteteollisuudessa: Yksi esimerkki

Esimerkki: tutkimuksen rooli

- Miten puutuotteiden ilmastonmuutokseen ja hiilensidontaa liittyvät positiiviset vaikutukset realisoituvat markkinoilla?
- Betoni-, teräs-, alumiini- ja muoviteollisuus merkittäviä toimijoita Euroopassa. Puutuoteteollisuuden rooli huomattavasti pienempi
- Jokainen toimiala pyrkii lobbamaan omaa asiaansa – kaikki ovat ilmaston kannalta parhaita materiaaleja!
- Mikä voisi muuttaa tilannetta ja vaikuttaa Eurooppa tasolla?
- Riippumaton, arvovaltainen ja laaja-alainen kansainvälinen tutkimus puutuotteiden ja kilpailevien materiaalien ympäristövaikutuksista (vrt. ilmastopaneeli, Sternini raportti)
- Materiaalien välillä ei ole kysymys joko-tai –asetelmasta, vaan materiaalien optimikombinaatiosta

Johtopäätös

- Suomen valtion kannattasi lobata tällaisen tutkimuksen puolesta ja sitä osaltaan rahoittaa

Kiitoksia!

Onnea 110-vuotiaalle!